

## [Fuglsang-Damgaard.]

en smule, må man efter min mening alvorligt overveje, om ikke visse reformer kunne bøde lidt på den misere, der råder nu. Et minimalt kendskab til grønlandsk som et startgrundlag var næppe en helt ubillig fordring. Et ganske solidt kendskab til Grønlands historie, samfundsliv, traditioner og skikke ville være et rimeligt krav, og en forhåndsindførelse i Grønlands skolevæsen og de særlige pædagogiske og metodiske problemer, der for en dansker naturnødvendigt er knyttet til dette skolevæsen, skulle simpelt hen være en uafviselig betingelse for en dansk lærer, der agter at betrede Grønlands jord.

For mig er der ingen tvivl om, at de, der bedst vil kunne formidle den vanskelige overgang, som Grønland også skolemæssigt befinder sig i, er grønlandske, fuldt uddannede lærere. Dem er der som bekendt mangel på, så stor en mangel endda, at det grønlandske sprogs berettigede krav ikke kan tilgodeses. Nu tror jeg ikke med det kendskab, jeg har til grønlænderne, at de skulle synes ringere om at blive lærere end så meget andet, hvis stillingen som lærer i øvrigt økonomisk, socialt — og uddannelsestiden også taget i betragtning — var lige så attraktiv som andre stillinger.

Her må der på en eller anden måde sættes ind og findes en løsning. En grønlandsk skole uden en majoritet af grønlandske lærere er i det lange løb usund og burde være utænkelig. Men skal den grønlandske lærer være den store formidler, og det mener jeg som sagt han skal, må der også af ham forlanges et kendskab til Danmark og danske forhold, der må baseres på et længere ophold her i landet. Jeg tror, det ville være bedre, at det nuværende praktikophold her i landet afløstes af et pligtigt år i Danmark efter endt lærereksamen i Godthåb. Den større modenhed ville give et langt rigere udbytte, og opholdet kunne da koordineres med et ophold på Danmarks lærerhøjskole; efteruddannelsen er jo ikke blot et stort problem herhjemme, men må også være det i Grønland, dels for grønlandske lærere, men for så vidt også for de danske lærere, der er i Grønland.

Jeg skal ikke her tage stilling til, om det er rigtigt, at undervisningen i faget grønlandsk kan udskydes til begyndelsen af 3.

skoleår, selv om det skal ske med forældrenes samtykke, ej heller om undervisningen i grønlandsk skal føres op i 3. real; men jeg vil finde det naturligt, om disse spørgsmål endnu en gang drøftes grundigt igennem i de udvalgsforhandlinger, der kommer. Jeg vil gerne opfordre til at vise nænsomhed, undersøge, om der ikke findes en mellemvej eller en antagelig udvej, og overveje eventuelle konsekvenser af, at det jo dog, når alt kommer til alt, ikke er det grønlandske landsråd, der vedtager loven, men det danske folketing. En mulig opkommende utilfredshed eller misstemning i Grønland vil vende sig imod det.

Så vil jeg gerne sige et par ord om børnehaveklasse. Den højtærede minister siger i sin skriftlige fremsættelse af lovforslaget, at de erfaringer, der allerede er gjort med børnehaveklasse, har vist deres berettigelse, idet de har virket modnende på børnene og også ydet et godt bidrag til erhvervelse af visse dansk kundskaber. Det er givet, at her er der mulighed for at lege dansk ind i de små grønlandske børn, uden at de føler, der tages noget fra dem, således at de tværtimod får en fornemmelse af, at der gives dem noget. I den egentlige skole vil indstillingen jo ofte være omvendt. Jeg forstår nok, at der her er store lærerproblemer, lokale vanskeligheder m. v., men jeg ser gerne, at man i henseende til oprettelse af sådanne klasser går frem i det hurtigst mulige tempo, der overhovedet lader sig forsvare. Der er her tale om en investering, der nok skal betale sig.

Det er med stor tilfredshed, jeg konstaterer, at man i den i øvrigt overordentlig udbyggede administrative opbygning af den grønlandske skole også har fået plads til en forældrerepræsentation. Her er et punkt, hvor man nok kunne være gået lidt videre. Det er væsentligt, at forældrene virkelig interesserer sig for deres børns skoles liv og trivsel, men varig og dybtgående interesse skabes kun ved aktiv deltagelse. Her er der også en mulighed for at mildne den karakter af statskole, som den grønlandske skole har og nødvendigvis indtil videre må have.

Et af de store problemer, man står over for i Grønland i dag, er omflytningen af befolkningen fra de små steder til de større steder; det er efter min mening et af de største menneskelige problemer, der fore-